

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Eden ali trije narodi?

V zadnjem času se je v našem časopisu zopet vnela debata, če smo Jugoslovenci eden ali trije narodi. Čeprav pa se vodi ta debata z vso vnetostjo, vendar ni v bistvu nič drugega ko brezplodno prerekanje. To pa vsled tega, ker se hote ali nehoti mešajo pojmi. Kot neodvisen list smatramo zato za svojo dolžnost, da izrečemo tudi mi o tej stvari svoje mnenje.

Pred vsem treba pibiti, da je vprašanje edinstvenosti ali trojstva jugoslovenskega naroda za enkrat samo politično vprašanje in da vsled tega ne gre presojati tega vprašanja s kulturnega stališča.

Ujedinjenje jugoslovenskih narodov ali plemen, kakor želimo, je nastalo le iz političnih ozir. Slovenci in Hrvati so spoznali, da se na svojem silno ekspanzionem ozemlju sami ne morejo vzdržati, da rabijo zaslombo in to spoznanje je rodilo ujedinjenje. Pri Srbih to spoznanje ni bilo tako močno, vsaj so Srbi ravno kar z zmago dokazali, da se morejo vzdržati sami. Vsled tega ni bilo med Srbi nikdar jugoslovenstvo, ono pretrgano navdušeno jugoslovenstvo, tako razvito ko med Hrvati in Slovenci. Zato pa tudi Srbi niso zagrešili napake, da bi videli v ujedinjenju več ko političen akt.

V prvem navdušenju je šlo mnogo Slovencev in Hrvatov preko cilja. Teda je bil ustvarjen pojm jugoslovenstva, ki je zahtevalo popolno ujedinjenje Jugoslovenov ne samo na političnem, temveč tudi na gospodarskem, kulturnem in jezikovnem polju. Za zahteva je rodila seveda odpor, ki pa je tudi šel predaleč. Postal je separatističen in mesto da bi se upiral samo proti jezikovni skupnosti, je segel tudi na politično polje.

Tu pa je moral doživeti poraz, zakaj politična enotnost Jugoslovenov je danes ravno tako nesporna, kot l. 1918. Naš položaj ni danes prav nič manj ogozren ko leta 1918 in niti en vzrok za politično ujedinjenje ni odpadel. Politično smo Slovenci, Srbi in Hrvati en narod, ki ga že iz praktičnih ozirov imenujemo jugoslovenski narod. Kakor sta Nemec in Francoz, ki sta državljana Združenih držav Sev. Amerike, ene narodnosti, ameriške narodnosti, tako smo vsi Jugoslovenci v političnem oziru le en sam in edinstven narod.

In zaenkrat zadostuje ta politična edinstvenost popolnoma. Ni nam treba drugega, ko da utrdimo svojo državo, da bo močna in silna in doseženo je to, vsled česar smo ob preobratu s solzami v očeh pozdravljali Jugoslavijo.

Vsaka politična skupnost pa nujno povzroča iste gospodarske interese in iz politične skupnosti se mora nujno roditi tudi gospodarska skupnost. Ta je pri nas še silno slabo razvita. Nimamo niti enotnega davčnega sistema, da o drugih stvarih sploh ne govorimo. Toda niti Slovenci sami nimamo gospodarske skupnosti. Vse gospodarstvo se deli pri nas pravzaprav na strankarske grupacije in naša gospodarska moč je s tem decimirana. Jasno pa je, da je naš državni napredek nemogoč, če ne bomo gospodarsko enotno organizirani. Vsaka razbitost v gospodarstvu pomeni razsipanje narodovih sil. To je tako jasno, da je vsaka beseda v tem oziru odveč.

Glede politične edinstvenosti je storilen z ustavo prvi pozitiven korak. Ni treba drugega, ko da ustavo popolnoma izvedemo in zakonodajno delo našega ujedinjenja je dovršeno.

Toda ni še s tem dovršeno vse delo političnega ujedinjenja. Treba je priboriti popolno zmago državljski misli. Ves narod je treba vzgojiti tako, da ne bo Jugosloven, ki ne bi s ponosom proti vsakomur povdaril, da je Jugosloven, državljani kraljevine SHS.

Koliko dela nas še čaka na tem polju! Koliko bojov bo še prestat z demagogi! Kakšno delo pa nas še čaka pri vpostavi gospodarske skupnosti! Vi-dovdanska ustava nam daje tudi v tem oziru dragocena navodila. Treba varovati vse lokalne in pokrajinske gospodarske interese in s pametno dekon-

Pogajanja za koncentracijsko vlado.

Beograd, 21. julija. Včeraj popoldne se je vršila v demokratskem klubu seja opozicijskega bloka, na kateri so poročali o rezultatih dela g. Jovanovića za sestavo koncentracijske vlade. Blok smatra, da je popolnoma edinstven in da mu bo to zelo koristilo v slučaju, ko bi se g. Pašić in Jovanović sporazumela. Vladni krogi mislijo, da je lahko mogoče, da g. Jovanović prejme tudi formalno mandat za koncentracijsko vlado; toda slednji veruje v možnost take koncentracijske vlade, ker bi ona potrebovala tudi sodelovanje radikalov in večjega števila poslancev, dočim se je velik del izjavil proti.

Beograd, 21. julija. Situacija, ki se je včeraj pričela razvijati, se je istakotako sinoči nadaljevala s tendenco, da se obrazuje koncentracijska vlada pod g. Jovanovićem. G. Jovanović dosedaj še ni dosegel nobenih stvarnih uspehov s svojo akcijo, vendar pa opozicija trdi, da se je Jovanović odločil, da do konca izvede svoje namere za sestavo koncentracijske vlade. Opozicija sploh stavi velike nade v g. Jovanovića in misli, da je v slučaju, ako g. Jovanović ne dobi mandata za poslovno koncentracijsko vlado, mogoče, da dobi g. Pašić volilni mandat.

Sestanek Jovanović-Davidović.

Beograd, 21. julija. Danes dopoldne sta dolgo konferirala v predsedstvu narodne skupščine Ljuba Jovanović in Ljuba Davidović. Jovanović se je razgovarjal z Davidovićem o dosedanjih rezultatih svoje misije za sestavo koncentracijske vlade. Davidović se je zlasti interesiral za razpoloženje radikalov in za priprave radikalnega poslanskega kluba in glavnega odbora stranke za plenarno sejo. Opozicija je prepričana, da bo dobil Jovanović večino v radikalnem klubu in stranki za koncentracijsko vlado. Radi tega sestanka med Davidovićem in Jovanovićem se v Beogradu že omenjajo posamezne osebnosti, ki bi vstopile v koncentracijsko vlado. Izmed radikalov bi bili to oni, ki so pri-

stali koncentracijske vlade, izmed klerikalcev pa dr. Korošec, dr. Sušnik, Hohnjec in Kulovec. Demokrati bi podpirali to vlado, v kateri bi se smatrali klerikalci za delegate opozicijskega bloka.

Beograd, 21. julija. Včeraj dopoldne je imel g. Jovanović dolgo konferenco s člani vlade Mišo Trifunovićem, Srškićem in Uzunovićem. Na tej konferenci so govorili o možnosti koncentracijske vlade. Pristaši g. Pašića, katerih predstavnika sta zlasti g. Laza Marković in Srškić, so svetovali g. Jovanoviću, naj ne sprejme delikatne dolžnosti za sestavo koncentracijske vlade, ker ta kombinacija po njih mišljenju absolutno nima izgledov na uspeh. Jovanović se definitivno še ni odločil, marveč je popoldne nadaljeval posvetovanja s svojimi političnimi prijatelji.

JOVANOVIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 21. julija. Predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović je ob 12.30 odšel h kralju v avdijenco, ki je trajala do 1.10. Nato je g. Jovanović odšel v predsedništvo narodne skupščine, kjer je konferiral z g. Grgom Angielinovićem, po katerem je obvestil blok o situaciji. Konferenca je bila končana ob 2. uri in g. Jovanović je izjavil Vašemu dopisniku, da ni pričakovati rešitve krize pred četrtkom in da je on kralju le poročal o situaciji.

KONFERENCA JOVANOVIĆA.

Beograd, 21. julija. Predsednik parlamenta g. Jovanović je imel danes ob 12. uri važno konferenco v ministrstvu gradbe z g. Mišo Trifunovićem, Uzunovićem in Krsto Mileticem ter Pelešom. Na tej konferenci so diskutirali o tem, ali hoče g. Jovanović sprejeti od kralja mandat za koalicijsko ali koncentracijsko vlado ali ne. Končno je konferenca sklenila, da še počaka, da bi videla razpoloženje kluba in glavnega odbora radikalne stranke. Po konferenci so o tem poročali g. Pašiću.

Odločitev ne pred sredo.

Pred odločilnim razčiščenjem situacije.

Beograd, 21. julija. Kakor doznajajo radikalni krogi, je g. Pašić sklical v sredo sejo radikalnega poslanskega kluba in v četrtke sejo glavnega odbora radikalne stranke. Na teh sejah se bo razčistilo, ali je radikalni klub in glavni odbor radikalne stranke za koncentracijsko vlado, ali ne. V soglasju s tem bi morala g. Pašić in Jovanović izvajati konsekvence. V Beogradu zelo nestrno pričakujejo teh sej, ki bosta v mnogih ozirih razčistili politično situacijo.

RAZKOL V HRSS-u.

Beograd, 21. julija. Današnja »Pravda« prinaša interesantno vest, da je nastala v HRSS zmešnjava radi tega, ker del radičevcev ne odobrava uspehov g. Radića v Moskvi. Tako so n. pr. zelo proti vstopu v zemljoradniško internacionalo, kakor tudi proti temu, da bodi revolucija poslednje sredstvo. »Pravda« poroča dalje, da se je okoli tri četrtine poslancev HRSS izjavilo za politiko g. Jovanovića. Za Radića je v celem le 15—17 poslancev. V beograjskih političnih krogih trdijo, da je to samo manever opozicije in konstatirajo, da lahko pride do nesoglasja v samem HRSS-u in morda še celo do razpusta. To bi bilo zelo v prid opoziciji, ker bi se na ta način posrečil do-

kaz, da more samo koncentracijska vlada pomiriti duhove.

ODPOSLANCI HRSS-a v BEOGRADU

Beograd, 21. julija. Danes so prispeli v Beograd poslanci HRSS Pavle Radić, Jelžabetić in še en seljak. G. Jelžabetić je izjavil Vašemu dopisniku, da so prišli iz Zagreba mesto Mačka, da se razgovarjajo z opozicijomnim blokom o situaciji. Poslanci HRSS so se razgovarjali s Korošcem in Spahom. Popoldne se bo vršila seja opozicije, a zvečer se vrnejo delegati v Zagreb, in na seji glavnega odbora HRSS bo odločeno, kdaj bo prišel v Beograd g. Maček.

vseeno, če šteje Jugoslavija 4 milijone Hrvatov in 6 milijonov Srbov, ali pa če šteje 2 milijona Hrvatov in 8 milijonov Srbov. Zaradi tega nas ni niti za eno dušo več.

Vprašanje edinstvenosti ali trojstva Jugoslovenov je samo politično vprašanje, ki pa je bilo v principu rešeno že v ujedinjenjem in ki ga je treba danes rešiti samo v podrobnostih. Zato pa konec brezplodnih debatam in pričetno s pozitivnim delom.

Zmaga naših Sokolov.

Na mednarodni telovadni olimpijadi Slovenec Štukelj prvi.

Pariz, 21. julija. Včeraj so se vršile zaključne slavnosti na Olimpijadi. Rezultati tekme so bili svečano proglašeni. Posamezne reprezentance so se zbrale na igrišču in se postavile v obliki veterinice. Italijanska vrsta je bila kot zmagovalka po starih olimpijskih običajih v sredini. Posebno pozornost je vzbujal Jugoslovan Štukelj, ki si je pridobil med posamezniki svetovno prvenstvo.

Pariz, 20. julija. Končni rezultat tekme je sledeč: Od 15 pripravljenih narodnosti je tekmovalo 8 narodnosti. Čehoslovaška vrsta je vsled nezgod dveh telovadcev odstopila in so čehoslovaški Sokoli tekmovali le kot posamezniki. Prvo mesto si je priborila italijanska

vrsta, ki je dosegla 839 točk. Drugi so bili Francozi (820 točk), tretji Švicari (816 točk) in četrti Jugoslovenci z 762 točkami. Nato slede: Amerikanci (715), Angleži (637), Finci (554) in osmi so Luksemburžani.

Od posameznikov je dosegel prvo mesto Slovenec Štukelj, ki je dosegel od 118 dosegljivih točk 110.34 točk. — Štukelj si je s tem priboril svetovno prvenstvo v telovadbi.

Drugo in tretje mesto sta si priborila kot posameznika Čehoslovaka Pražak in Šupčik in sicer je dobil prvi 110.32, drugi pa 106.93 točk. Prvi trije telovadci sveta so torej Sokoli in na tej zmagi sokolstvu iskreno čestitamo.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 21. julija. Danes od 11. do 14. se je vršila plenarna seja ministrskega sveta. Na tej seji je bilo govorenje poleg čistih političnih vprašanj še o drugih aktualnih vprašanjih. Zunanji minister je referiral o utisu naše demarše v Sofiji. Sofijsko javno mnenje je razburjeno vsled vesti, da bo naša vojska intervenirala v Bolgariji proti komitom. Naša vlada je mnenja, da se bomo na ta način oprestili nadaljnjih akcij makedonstvujuših. G. Ninčić je dalje referiral, da je Grška vlada podala ostavko, ker je dobila poverenje samo z 20 glasovi večine. Kasandarariju je pover-

jena sestava nove vlade. Dalje je zunanji minister referiral, da so se danes pričeli v Hagu dogovori med našo državo in Albanijo radi samostana sv. Nauma pri Ohridu. Izgleda, da bo pripadel samostan sv. Nauma naši državi. Vlada je prešla iz Londona uradno poročilo, da se nahaja tam Todor Aleksandrov. Po končani seji je zunanji minister dr. Ninčić odšel v dvor, da poda kralju referat o dogodkih v državi in o svečanostih o priliki obletnice smrti pok. Milorada Draškovića. Popoldne se nadaljuje konferenca vlade.

Nedeljska politična situacija.

Beograd, 21. julija. Najvažnejši dogodek včerajšnjega dne v Beogradu je bil daljši razgovor med g. Pašićem in Pribičevićem, šefom nacionalnega bloka, kako najti izhod iz današnje težke situacije. Pričakujejo, da bo sedaj g. Pašić pričel s svojo akcijo proti Jovanoviću in proti koncentracijski vladi, medtem ko opozicija ugotavlja, da dela za koncentracijo sam kralji, Jovanović, Ninčić, celokupna opozicija in mnogo radikalov. Opozicija smatra dalje, da je sedanja Pašićeva vlada njegova zadnja vlada, če g. Jovanović uspe s koncentracijo. Nasprotno pa trdijo, da je dal g. Jovanović častno besedo g. Pašiću, da se bo ravnal po odredbah stranke, in da ne bo pričel svoje akcije prej, dokler ne bo čul odredb glavnega odbora stranke in kluba, ki bosta zborovala v sredo in četrtak. Zato forsira opozicija svojo akcijo in skuša doseči pri kralju in Jovanoviću, da se koncentracijska vlada sestavi že danes ali pa jutri. V to vlado bi vstopili samo radikalni klerikalci, od radikalov poleg g. Jovanovića še Ninčić, Miša Trifunović, Nikola Uzunović, Velja Vukičević, Mi-

lorad Vukičević, general Pešić in drugi klerikalci bi vstopili v vlado v imenu celoga bloka. Opozicija želi samo, da vrže vlado g. Pašića in današnji režim in kar je glavno, da se skliče seja skupščine. Dotlej pa bi postopala opozicija popolnoma lojalno in mirno, ne bi nič zahtevala in vsem ustregla. Ali ko bi bili radikali oslabiljeni, opozicija pa dobro utrjena, tedaj bi šele opozicija pričela takoj s svojo pravo akcijo, da zruši koncentracijsko vlado in pride do oblasti. Tudi zemljoradniki, Nemci in džemijet žele, da se režim spremeni in odobrava politiko opozicije. Zelo pa ovirajo opozicijo radičevci in opozicija dela na to, da se HRSS oslabi; zlasti dela g. Davidović proti federalističnemu bloku. Ako se oslabi radičevce, potem bi po mnenju opozicije nastala velika perturbacija. Blok bi se tedaj mogel povzpeti na vlado z eno skupino radikalov. Danes prispe v Beograd g. Maček in se bo pričela v opoziciji takoj diskusija o tem važnem vprašanju. Mislijo, da je vsa državna politika na razpotju in da se polagajo temelji državni politiki za več let.

KRALJ V SMEDEREVU.

Beograd, 21. julija. Kralj se je peljal včeraj pop. v spremstvu prvega adjutanta gener. Hadžića v Smederevo, kjer se je bil do večera in se nato vrnil v Beograd. Kralj včeraj ni sprejel nobenega politika, ker je pričakoval od g. Jovanovića poročila o rezultatih konferenci, ki jih je imel predsednik parlamenta s šefi opozicije tekom včerajšnjega dne.

OBLETNICA SMRTI MILORADA DRAŠKOVIĆA.

Beograd, 21. julija. Danes so se vršile na novem pokopališču pogrebne svečanosti ob priliki obletnice smrti pok. Milorada Draškovića. Včeraj so se vršile po celi državi spominske svečanosti ob priliki obletnice smrti Draškovića. Parastos so se danes udeležili mnogi radikalni politiki, a dalje ves demokratski in samostojni demokratski klub.

BELEŽKA.

Današnji »Slov. Narod« navaja ruski pregovor: um začel za razum. Ta pregovor pa za »Slov. Narod« ne velja, ker nima, kot znamo, ne uma, ne razuma.

DEMISIJA GRŠKE VLADE.

Atene, 21. julija. Tekom incidentov na burni včerajšnji seji narodne skupščine je poslanec Colianeksis udaril z gorjaco poslanca Gregoriadera. V včerajšnji seji je ministrski predsednik prečital pismo Colianeksisa, ki obžaluje svoj čin in izjavlja, da za svoje dejanje tudi sprejme odgovornost. Vsi načelniki stranke so z ostrimi besedami grajali včerajšnji incident. Ministrski predsednik je zahteval, naj se poslanec Colianeksis začasno izključi iz zbornice. Po dolgi razpravi o splošni politiki vlade, je zbornica zanikala zaupnico vladi z 178 proti 131 glasovi. 13 poslancev se je vzdržalo glasovanja. Vlada je zato demisionirala.

Borzna poročila.

Beograd, 21. julija. Dunaj 0.1194—0.1195, Praga 251.25, Pariz 430, London 370, Curih 1544—1545, New York 84.25, Milaa 363.5—364, Bruselj 390.
Curih, 21. julija. Beograd 650, Pariz 28.25, New York 547.50, London 24, Praga 16.25, Dunaj 77.20, Trst 2362.5.
Trst, 21. julija. (Predborza.) Beograd 27.45—27.55, London 101.40—101.55, New York 23.15—23.25, Pariz 118.5—119.5, Dunaj 330, Curih 421—424, Praga 69.

Naročajte
„Narodni Dnevnik“!

Gospodarstvo.

[illegible]

